

Ófólkaliga atkvøðan verður fólkapensionistur

Virgar Dalsgaard

Í dag verður fólkaatkvøðan frá 1946 sjeyogtrýss ár og fólkapensionistur. Dagurin verður helst hildin við risa-orðum, fagnaði og lógva-

breisti av søguskaddum monnum, eitt nú Zachariassi Wangi, Høgna Hoydali og øðrum fantastum. Hetta eru menn, sum principielt hata virkuligheitina og ongantið vilja seta seg inn í hvørki matematikk ella logikk.

So hjá teimum verður hesin dagur framvegis hildin sum ein katólskur halgidagur, ein Erlendsparanoia-messa. Men matematiskt og juridiskt VAR als IKKI nakar meiriluti fyri loysing í Fø-

oyum í 1946, sjálvt um vit loypa tær heimvendu asfalts-atkvøðurnar um. Hatta er, sum Petur Mohr Dam tók til, eitt óreingiligt faktum, men fakta rína ikki við og interessera heldur ikki paranoidar loysingar.

Teir skiftivís grenja og gorra tessvegna øgiligt á hesum degi, - teir hittast, hálsfevnast, fella tár og jamra um, at vit enn eru saman við Danmark, sum stórt sæð eigur lívið í teim-

um øllum somlum. Men apropos fólkaflýting, so hildu allarflestu skilamenn, og teir, sum vóru nationalt edrúiligir í 1946, at tað valla høvdu búð meira enn 15 til 20.000 fólk í Føroyum bara tíggu ár seinni, um loysingin bleiv realiserað.

Tessvegna eiga vit at fegnst øgiligt um, at hesin dagur ikki fekk tær katastrofalu avleiðingar, sum ábyrgdarleysir heimvendir útisetar vildu lokka okkum

til. Sáttligir heimaføroyingar góvu teimum heimvendu asfalts-fanatíkarunum við teirra donsku konum dura-fjórðingin. Asfaltarar, sum ikki kendu føroysk heima-viðurskifti, áttu moralskt slett ikki at havt valrætt!

Tá vóru argumentini erlendsk, kirkjubíggjars-hysterisk og illa gjøgnum-tonkt - í dag eru tey zacharidisk-høgnesisk og heilt uttan nakað sakligt tankagóðs, bara følilsir,

knapperpni og paranoia.. Talblindir menn eru líka farligir demagogar í Føroyum, sum á Balkan, har man enn dyrkar eitt árstal frá 14. øld við somu sakralu argument um móti einum grannafólki, sum okkara loysingar.

Tann "knái" fólkapensionisturin fær kortini eisini eina skál frá mær, men tað er nokk ein ødrvísi slurkur, enn tann sum leskar loysingargómarnar hjá Zachariasi og Høgna H.

14. september

Zakarias Wang

Tann 14. september 1946 er týðningarmesti dagurin í Føroya søgu. Tá var fólkaat-

kvøða um, hvørt vit skuldu viðurkenna at liva undir donsku stjórnarskránni (grundlógini) ella gerast eitt sjálvstøðugt ríki. Tíbetur valdu vit at vraka donsku stjórnarskránni og vildu heldur, at vit gjørdust eitt sjálvstøðugt ríki.

Summi halda, at henda fólkaatkvøðan ongan týðning hevur havt, tí vit eru ikki vordin eitt sjálvstøðugt ríki enn.

Einki kann vera skeivari

enn hetta, tí øll tíðin síðani 1946 hevur verið ein fyrireikingartíð til at seta fólkaatkvøðuna í verk, og hvørtægr í samfelag okkara er merkt av tí rætta vali, sum vit gjørdu tá.

Vit kunnu bara eina løtu hugsa okkum hvat ið hevði verið okkum fyri, um so var, at vit høvdu valt hin lutin, og høvdu viðurkent, at danska stjórnarskráin eisini var okkara stjórnarskrá.

So høvdu vit verið danskir

ríkisborgarar við somu rættindum og skyldum sum einhvør annar dani.

Umframt skatt til kommunur og amtskommunu høvdu vit goldið statsskatt eftir somu skattalógum sum í Danmørk.

Lóg um verndarskyldu hevði verið galdandi fyri okkum, og teir, ið skuldu seta lívið í veð fyri Danmørk, høvdu verið fluttir niður.

Vit høvdu ikki havt peningaseðlar og frímerki.

Sum danskur landslutur høvdu vit verið í ES.

Vit høvdu einki ræði havt á sjóøkinum rundan um Føroyar.

Hvør ið slapp at fiska og hvar hevði verið avgjørt av Mariu Damanaki.

Funnu oljufeløgini nakað rakstrarvert í undirgrundini, fór vinningurin lúkst í danska statskassan.

Vit høvdu ikki havt nakra altjóða skipaskráseting.

Vit høvdu ikki havt nak-

ran møguleika fyri at tikið lut í altjóða ítrótti sum føroyingar.

Hetta er nóg mikið til at gera einum og hvørjum greitt, at vit hvønn guðsskapta dag kunnu vera teimum takksom, sum tann 14. september 1946 so mannliga vardu borg og róku burtur tað tilboð vit finga um at sita við ytstu brík í tí ríki, vit aldrin hava verið partur av.

14. sept. – a masterpiece of inconclusiveness

Johan Petersen

duconsulutes furei seris possultodi skírir enski søgufrøðingurin John F. West fólkaatkvøðuna 1946, sum Zakarias Wang sigur vera týðningarmesti dagurin í Føroya søgu.

Skyldmaður mín Zakarias Wang er ikki vaksin frá fólkaatkvøðuni 14. sept. 1946, sum hann í grein um dagarnar

sigur vera týðningarmesti dagurin í Føroya søgu. Tá var fólkaatkvøða um, hvørt vit skuldu viðurkenna at liva undir donsku stjórnarskránni (grundlógini) ella gerast eitt sjálvstøðugt ríki. Tíbetur valdu vit at vraka donsku stjórnarskránni og vildu heldur, at vit gjørdust eitt sjálvstøðugt ríki, sigur hann.

Men hetta passar sjálvandi ikki. Úrslitið varð, at bert ein triðingur valdi loysing, ein triðingur valdi stjórnaruppskotið og ein triðingur valdi slett ikki.

Og fólkaatkvøðan var øll sum hon var ein fløkja ella sum enski søgufrøðingurin sigur eitt meistarastykki av eini fløkju ("a masterpiece

of inconclusiveness"). Og tí segði hon hvørki eitt ella annað. Ella at føroyingar sum vanligt ikki vóru samdir um nakað sum helst.

Og so fer ZW at hugleiða um, hvussu ring vit høvdu havt tað í Føroyum, um úrslitið hevði verið eitt annað og tá hevði Maria Damanaki enntá útskrivað fiskiloyvir.

Men hetta er altamat nakað verri tvætl. Hygg eftir grønlendingum. Teir hava sama rætt, sum vit. Og Maria Damanaki útskrivar ikki fiskiloyvir í Grønlandi.

Haldi ikki, at vit skulu gera ein fløkjudag til okkara týðningarmesta dag. Vit hava betri uppiborið.

Felagið Blóðgevi

Blóðbankin á Landssjúkrahúsinum
J.C. Svabos gøta 43
100 Tórshavn
Telefon: 30 45 22
Teldupostur: bbank@lsh.fo

Blóðgevarar í Suðuroy

Rannsóknarstovan á Suðuroyar Sjúkrahúsi
Sjúkrahúsbrekka 19
800 Tvøroyri
Telefon: 34 32 70
Teldupostadressa: lab@ssh.fo

Klaksvíkar Blóðdonorlið

Rannsóknarstovan á Klaksvíkar Sjúkrahúsi
Sniðgøta 1
700 Klaksvík
Telefon: 45 45 45
Teldupostadressa: labblod@ks.fo

www.gevidblod.fo